

آشفته بازار شگردهای قبولی در کنکور

وقتی قرار شد 10 هزار نیروی مشاوره در سال گذشته به مدارس قدم بگذارند، تصور شد که مشکل هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف تحصیلی حل می‌شود...

وقتی قرار شد 10 هزار نیروی مشاوره در سال گذشته به مدارس قدم بگذارند، تصور شد که مشکل هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف تحصیلی حل می‌شود، اما همزمان با استخدام این افراد، بازار خفته ای در مدارس بیدار شده که از یکسو فرضیه ناکارآمدی مشاوران را تایید و از سوی دیگر شایعه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان به شرط پول در خارج از مدارس را دامن می‌زند.

احیای معاونت پرورشی و استخدام نیروهای تازه‌نفس مشاوره در مدارس از وجود نیازی خبر می‌داد که والدین برای آن حاضر بودند صدها هزار تومان بپردازند و دانش‌آموزانی که در آستانه ماراتن آزمون سراسری ورود به دانشگاه قرار داشتند، تشنه نصایح و راهنمایی‌هایی بودند که فعالیت مشاوران جدید تحصیلی و غیرتحصیلی را در مدارس و اختصاص اعتبار ویژه نظام آموزش را برای آن توجیه می‌کرد، اما خواسته و ناخواسته همزمان با تقویت بخش مشاوره مدارس به‌خصوص در کلانشهرهایی مانند تهران، بازار هدایت تحصیلی دانش‌آموزان برای ورود به دانشگاه قوت گرفته که در این بازار گروهی نیاز دانش‌آموزان را به گونه‌ای هدایت می‌کنند که شبهه‌برانگیز است.

بشتابید، بشتابید

«#؛بشتابید، برای همایش مشاوره دکتر... استاد برجسته ادبیات فارسی بشتابید، زمان ثبت‌نام 8 تا 14؛ هزینه ثبت‌نام 70 هزار تومان و...»

برگه‌های تبلیغات مشاوره آقای دکتر و خانم مهندس... دیگر در خارج از مدارس دست به دست نمی‌شود، بر در و دیوار دبیرستان‌ها و هنرستان‌ها، برگه‌های تشویق دانش‌آموزان روی مرز کنکور، برای مشاوره تحصیلی چنان نصب شده که مطمئن می‌شوید مدیر و معاون مدرسه دولتی و غیردولتی از وجود این همایش‌ها باخبرند و چه‌بسا در برپایی آنها دخیل هستند.

بقیه درس را در همایش می‌گویم

در همه‌کلاس‌ها که صدا به صدا نمی‌رسد، دبیر هندسه اجازه تنفس می‌دهد تا بچه‌ها استراحت کنند، دانش‌آموز کنجکاو می‌پرسد: «#؛آقا اجازه این مبحث انتگرال را بیشتر توضیح می‌دهید؟» آقای دبیر با خوشرویی می‌گوید: «#؛اجازه بدهید این مبحث را حتما در همایش روز پنجشنبه بیشتر توضیح می‌دهم» و کتاب را می‌بندد و از کلاس خارج می‌شود.

دانش‌آموز می‌ماند و دغدغه پرداخت 35 هزار تومان شرکت در همایش، که شاید پدرش از عهده آن برنیاید.

مشاوره به شرط قسم

همایش تمام شده، سروصدای دانش‌آموزان 17-16 ساله‌ای که خندان از سالن همایش خارج می‌شوند و سر به سر هم می‌گذارند، فضای خیابان را پر کرده است. همگی مقوای کاغذی صورتی رنگ را در پوشه سر بسته‌ای به دست گرفته‌اند، آنها از تا کردن مقوا منع شده‌اند.

این مقوا، منشور اعتماد به نفس آنان است. آنها پس از شرکت در جلسه مشاوره گروهی دکتر... قسم خورده‌اند که آنچه در سالن 150 نفری مشاوره و تقویت اعتماد به نفس گفته شده، در هیچ جا بازگو نکنند، بویژه برای دوستان و همکلاسی‌هایی که در این همایش حاضر نبوده‌اند و شاید از عهده تامین هزینه چند ده هزار تومانی آن برنیامده‌اند!

مشاوره های 600 هزار تومانی!

وزارت آموزش و پرورش از سال گذشته به تقویت بخش مشاوره در مدارس پرداخته است. هرچند مشاوره عاطفی و روانی، بخش عمده‌ای از عملکرد مشاوران جوان و تحصیلکرده مدارس را تشکیل می‌دهد. اما در دوره‌های متوسطه و پیش‌دانشگاهی، اهم فعالیت‌های این مشاوران به هدایت تحصیلی و تقویت خونسردی و اعتماد به نفس دانش‌آموزان خلاصه می‌شود. متأسفانه در برخی

مدارس، این مربیان مشاوره تخصصی خود را به کسانی محدود می‌کنند که در خارج از مدرسه حاضر به پرداخت وجوه نقد شوند.

س. الف، یکی از مشاوران دبیرستان دخترانه‌ای در منطقه 4 تهران است که به گفته خودش بیشتر با دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی سروکار دارد و می‌گوید: «#171؛ من تنها مشاور این مدرسه 350 نفری هستم که به طور مستقیم باید به 65 دانش‌آموزی که امسال کنکور دارند مشاوره بدهم، متأسفانه زمان کافی برای ارائه خدمت به تمام آنان را در اختیار ندارم، پس مجبورم زمان پس از تعطیلی مدرسه را به برخی از آنان که تمایل دارند، اختصاص دهم.»

این خانم مشاور به این سوال که چرا نرخ مشاوره او در خارج مدرسه 600 هزار تومان است و همین مشاوره را در مدرسه ارائه نمی‌دهد، پاسخ روشنی ارائه نمی‌کند، اما می‌گوید: «#171؛ من در ساعاتی که در مدرسه کار می‌کنم، حقوق می‌گیرم و مشاوره می‌دهم؛ اما مسوول ساعات بیرون از مدرسه دانش‌آموزان نیستم.» متأسفانه مدیر این دبیرستان دخترانه حاضر به گفت‌وگو با ما نشد و حتی خواست که نام دبیرستان را قید نکنیم، اما صحبت برخی اولیا در این زمینه شنیدنی است.

کیانوش. الف، پدر یکی از دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی توضیح می‌دهد که «#171؛ متأسفانه داشتن مشاوره کنکور به عادت تبدیل شده که مقصر آن ابتدا والدین و بعد اولیای مدارس هستند، دانش‌آموزان از هم تقلید می‌کنند و گران‌ترین مشاوران را می‌خواهند. در حال حاضر مجبورم ساعتی 60 هزار تومان برای هر هفته مشاوره کنکور دخترم بپردازم، چون او مشاور مدرسه‌اش را ضعیف می‌داند، اگر هم این وجه را نپردازم و او در کنکور قبول نشود، تقصیر را به گردن ما می‌اندازد، پس مجبورم...»

قبولی در کنکور با 2 میلیون تومان

علاوه بر برگزاری همایش از سوی برخی موسسات، استادان دانشگاه، مشاوران و دبیران باسابقه مدارس در شهرهای بزرگ که با یک حساب سرانگشتی چند صد میلیون تومان درآمد برای برگزارکنندگان دارد، بازار دفاتر مشاوره افرادی که در برنامه‌های رادیو و تلویزیون حاضر می‌شوند و مشاوره می‌دهند، نیز داغ است. در انتهای کوچه، دفتر مشاوره‌ای قرار دارد که والدین از چند ساعت قبل روی سکوهایی داخل کوچه نشسته‌اند تا مشاور از راه برسد، خانم منشی وقت پاسخگویی همه سوالات را ندارد به‌خصوص اگر بداند خبرنگار هستیم، بنابراین فقط به اسکناس‌های 10 هزار تومانی خیره می‌مانیم که به خاطر 6 دقیقه مشاوره دست به دست می‌شود و پرداخت آن به سنت حسنه خانواده‌ها و معیاری برای قبولی در کنکور تبدیل شده است و نپرداختن آن برای والدین، عذاب وجدان به همراه می‌آورد.

عباس خاکی - مشاور بازنشسته - در مورد بازار جدید مشاوره تحصیلی می‌گوید: «#171؛ مشاوره اساساً امر لازم و پسندیده‌ای است که در دنیای مدرن و بنا بر شرایط پیچیده دنیای امروز استفاده از ظرفیت آن ضروری است. قبولی در کنکور هم این روزها به اتفاق پیچیده و حساسی تبدیل شده که چه بسا یک اقدام نابجا می‌تواند از اساس آینده بچه‌ها را متحول و منحرف کند.»

این کارشناس توضیح می‌دهد: «#171؛ در هر حرفه‌ای برخی افراد از موقعیت خود سوءاستفاده می‌کنند، در امر مشاوره هم با توجه به استقبال مردم از فعالیت مشاوران، ساماندهی بازار ایجاد شده ضروری است. همان‌طور که در مورد مشاوره خانواده، مشاوره روانی، مشاوره شغلی و ... تعرفه داریم، در این بازار هم نیازمند تعریف تعرفه و نظارت بیشتر هستیم، چرا که در بسیاری موارد این سوءاستفاده‌ها وقتی ایجاد می‌شود که والدین به خاطر چشم و همچشمی حاضرند هر نحی را بپردازند تا بگویند مشاور فرزندشان فلان دکتر و مهندس است. از طرف دیگر مدارس و موضع معاونت پرورشی در این زمینه منفعل بوده و نظارت کافی اعمال نشده است، این که چرا یک مشاور مدرسه باید وقت بیشتری را در خارج از مدرسه بگذارد و این که چرا تعداد مشاوران مدارس ناکافی است و ... از جمله ابهاماتی است که باید آسیب‌شناسی شود.»

هرچند مدیرکل سابق دفتر مشاوره تربیتی آموزش و پرورش خبر داد که به اعتراض‌ها درباره عملکرد مشاوران مدارس رسیدگی می‌کنیم و والدین می‌توانند موارد اعتراض را به کارشناسی مشاوره مناطق آموزش و پرورش اطلاع دهند، اما روند اعمال مشاوره‌های غیرعلمی و شبهه‌برانگیز در سال گذشته تا به امروز سیر صعودی داشته و می‌توان در انتظار معاونت پرورشی آموزش و پرورش ماند تا پاسخ شبهات موجود را بدهد. بنابراین «#171؛ جام‌جم» همچنان در انتظار پاسخ وزارت آموزش و پرورش به مشکل مشاوره تحصیلی است و از سوی دیگر سازمان سنجش آموزش کشور نیز با هشدار نسبت به سوءاستفاده برخی دفاتر و موسسات اعلام کرده که با هیچ موسسه‌ای قرارداد همکاری ندارد و از داوطلبان خواسته است نسبت به استفاده از خدمات این موسسات دقت کنند. در شرایطی که فقط دو ماه و چند روز به آزمون سراسری دانشگاه‌ها مانده، ساماندهی این آشفته‌بازار ضروری است.

کتابیون مصری / گروه جامعه